

05.11.2024

Asia/12

§ 584

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Mia Haglundin ym. valtuustoaloitteesta koskien Pohjoisesplanadin kävelykadun vakinaistamista

HEL 2024-009132 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Mia Haglundin ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tia Salminen, projektinjohtaja: 09 310 33270
tia.salminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 19.06.2024 Haglund Mia Vakinaistetaan Pohjoisesplanadi kesäkaduksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Aloitteessa esitetään, että Pohjoisesplanadista tehtäisiin pysyvä kesäkatu ja että kävelykeskustan jatkosuunnittelussa valmisteltaisiin vaihtoehtona sitä, että Pohjoisesplanadista tulisi kävelykatu.

Pohjoisesplanadin järjestämistä toistuvana kesäkatuna ei pidetä tarkoituksenmukaisena sen kerrallaan olevan lyhyen keston ja siihen nähden korkeiden toteuttamiskustannusten sekä rakentamisen ja purun aikaisien liikenteelle ja olemiselle syntyvien haittojen takia. Pohjoisesplanadin valmistelu kävelykatuna on vastoin lähtökohtia, jotka ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on asetettu alueelle käynnistyvälle asemakaavamuutokselle.

Esplanadien alueen kokeilu valmisteltiin Kaupunkiympäristölautakunnan päätöksen 15.11.2022 635 § mukaisesti toteutettavaksi vuodesta 2023 alkaen ja välitulokset tuotavaksi kaupunkiympäristölautakunnan käsiteltäväksi syyskaudella 2023, jotta tulosten perusteella voidaan tehdä johtopäätökset jatkosta. Kokeilu suunniteltiin jatkuvan syksyyn 2024 ja kokeilujärjestelyjen purkaminen on alkanut lokakuussa 2024.

Vuosien 2023 ja 2024 aikana on seurattu kokeilun vaikutuksia alueen käyttöön, elinvoimaan, liikennemääriin, liikenteen sujuvuuteen, pelastustoimintaan sekä kysytyä niin alueella oleskelleiden, alueen toimijoiden kuin kaupunkilaisten näkemyksiä kokeilusta. Alueen viihtyisyyden on todettu parantuneen erityisesti kesäkaudella, kävelen liikkumisen ollen sujuvaa ja kävelijämäärät alueella ovat olleet suuria. Asukkaiden näkemys siitä, tulisiko alueella tehdä pysyviä kävely-ympäristön parannustoimenpiteitä, jos se tarkoittaa autoilun tilan vähentymistä samoin kuin alueen toimijoiden näkemykset kokeilusta jakautuvat selkeästi puolesta ja vastaan. Autolla liikkuminen ja huoltoliikenne on koettu hankalana kokeilun aikana. Näin ollen vuosien 2023–2024 seurannan käyttäjäkokemuksiin liittyvät tulokset eivät ole vain myönteisiä ja siten suoraan perustelisivat kesäkadun vakinaistamista.

Toistuvan kesäkadun toteuttaminen Pohjoisesplanadille tarkoittaisi kesäkadun toteuttamista ratkaisulla, joka voidaan purkaa talvikaudeksi pois. Esplanadin kokeilua 2023–2024 mukaileva, jalankululle ja oleilulle lisätilaa kesäaikaan tuova tilaratkaisu voitaisiin toteuttaa käyttämällä kaikilla kävelyn laajennusalueilla puupintaisia korokerakenteita kokeilun aikaisten kivipintaisten jalkakäytävän laajennusten sijaan. Tämä ratkaisu lyhentäisi vuosittaisen toteutuksen ja purun kestoa. Toisaalta toteutuksen laatutaso laskisi eikä laajennusalueita voitaisi toteuttaa täysin esteettöminä, sillä puurakenteisia tasoja ei saada tasattua jalkakäytävän tasoon. Puupintaisille korokerakenteille pääsy tapahtuisi luiskia pitkin.

Pohjoisesplanadin toteuttaminen kesäkatuna alkaen kesästä 2025 tarkoittaisi kertaluontoisena kustannuksena kalustehankintojen osalta noin 800 000 euron lisämääräraharvetta. Esplanadin alueen kokeilua varten hankittiin kaupungille kalusteita, joille on jo suunniteltu jatkokäyttöä kaupunkiympäristössä. Kalusteista osa on varattu sijoittumaan pysyvästi Kaisaniemenpuistoon, osa väliaikaisemmin Hietalahdentorille ja pääosa kalusteista on varattu käytettäväksi Kallion kesäkatujen toteutukseen kesiksi 2025 ja 2026. Kalusteiden kierrätys on huomioitu edellä mainittujen kohteiden budjetoinnissa vuodelle 2025. Määrärahararve kohdistuu käyttötalouteen, sillä kyseessä on väliaikainen toteutus. Kertaluontoisen kalustehankinnan kustannusten lisäksi vuosittainen kesäkatu Pohjoisesplanadille aiheuttaisi noin 200 000 euron vuosittaiset kokeilurakenteiden rakennus-, kunnossapito- ja purkukustannukset.

Kesäkatujärjestelyjen toteuttaminen, vaikkakin vuosien 2023–2024 kokeilua kevyemmin ratkaisuin, aiheuttaisi vuosittain haittaa alueen viihtyisyydelle ja liikkumiselle rakentamisen ja purun aikana. Esplanadin kokeilun rakentaminen keväällä 2023 kesti noin 2 kuukautta. Kesäkatujärjestelyjen rakentaminen kestäisi arviolta keväisin noin 1 kuukauden ja purku syksyisin suunnilleen saman verran. Erityisesti kevään rakentamisen aikataulu on usein tiukka talviolosuhteiden päättymisen ja toisaalta terrassikauden alkamisen myötä.

Pysyvien kesäkatujärjestelyiden osalta on huomionarvoista, että Helsingin keskustan liikenteeseen merkittävästi vaikuttavia hankkeita on suunnitteilla useita tuleviksi vuosiksi. Pohjois- ja Eteläesplanadin liikenteeseen vaikuttavat erityisesti Kaivokadun alueen kehittäminen sekä Esplanadin alueen peruskorjaus. Tämänhetkisen aikataulutiedon mukaan katutyöt Kaivokadulla käynnistyisivät 2027 ja kestäisivät kaksi vuotta. Kaivokadun työt, ajoneuvoliikenteen rajoittaminen ja mahdollisesti katkaiseminen kokonaan osaksi remonttiaikaa vaikuttavat merkittävästi myös keskustan toiseen poikittaiseen pääajoyhteyteen eli Esplanadeihin. Kaivokadun rakennustöiden aikana Esplanadeilla on perusteltua olla käytössä kaksi kaistaa suuntaansa. Esplanadin alueen katu- ja vesihuoltosaneerauksen rakennustyöt laajan hankekokonaisuuden osalta on ajoitettu käynnistyvän katuverkolla noin vuonna 2029. Näin ollen Pohjoisesplanadin toistuvat kesäkadut rajoittuisivat vain vuosille 2025 ja 2026 ennen ydinkeskustan merkittäviä remontteja.

Kesäkatujenkokeilun toimintamallista päätettiin ohjeellisena noudatettavana kaupunkiympäristölautakunnassa 8.11.2022 (6. / 620 §). Toimintamallin mukaisesti kesäkatuja ja muita kävely-ympäristön kokeiluja toteutetaan ensisijaisesti kaduilla, joihin halutaan selvittää pysyvien muutosten mahdollisuuksia. Esplanadeilla kesäkatujen ei nähdä tuovan enää olennaisesti lisätietoa suhteessa vuosien 2023–2024 kokeiluun. Kesäkatuja on mahdollista toimintamallin mukaan toteuttaa myös toistuvina kesäkatuina, vaikka kadulle ei aiota edistää pysyviä ratkaisuja. Toimintamallissa kesäkatujen tulisi kuitenkin ensisijaisesti sijoittua paikallisverkolle, kun Esplanadit ovat osa autoliikenteen pääverkkoa. Huomioiden niin kesäkatujen toimintamallin kuin Esplanadin kokeilun alkuperäiset tavoitteet, toistuva kesäkatu ei ole tavoiteltava ratkaisu Esplanadeille.

Esplanadin alueen katujen jatkosuunnittelussa tullaan tarkastelemaan ratkaisuja, joilla Pohjoisesplanadin viihtyvyyttä ja kävelyolosuhteita voidaan parantaa pysyvin ratkaisuin. Jatkosuunnittelussa on mahdollista tarkastella liikenteellisten reunaehtojen sisällä myös joidenkin katujen kausittaista vaihtelua toistuvana kesäkatuna. Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (kaupunkiympäristölautakunta 1.10.2024/507 §) esitetään, että "Esplanadilla käynnistetään asema-

kaavan muuttaminen ja sen tavoitteeksi asetetaan riittävä autoliikenteen kapasiteetti ydinkeskustan poikittaiselle autoliikenteelle. Tällöin lähtökohtana on Esplanadin kaistajärjestelyjen säilyttäminen nykytilanteen mukaisina (2 ajokaistaa suuntaansa)." Pohjoisesplanadin pysyvä liikenteellinen ratkaisu määritetään asemakaavoituksen ja alueellisen liikennesuunnittelun yhteydessä, joiden on tarkoitus käynnistyä vuonna 2025.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Mia Haglund ja 19 muuta valtuutettua ovat tehneet 19.6.2024 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Vakinaistetaan Pohjoisesplanadi kesäkaduksi

Esplanadeilla aloitettiin keväällä 2023 kokeilu, jossa varattiin aiempaa enemmän tilaa kävelijöille ja pyöräilijöille, lisättiin alueelle vehreyttä sekä kohennettiin viihtyisyyttä. Samalla Esplanadit muutettiin autoilijoille yksikaistaisiksi. Kun kokeilusta päätettiin, se asetettiin kaksivuotiseksi.

Ensimmäisen kesän jälkeen tehty analyysi totesi, että kokeilun aikana jalankulkijoiden määrä kasvoi 30-60 prosenttia Pohjoisesplanadilla edeltävään aikaan verrattuna.

Leveämmän jalankulkijoille varatun tilan haltuun ottaminen ja kehittäminen on jatkuvasti edennyt parempaan suuntaan kokeilun aikana. Toisen kesänkauden alkuvaiheessa on kuitenkin selvää, että täyden potentiaalinen kadun viihtyisyyden ja ihmisten houkuttelun suhteen vaatii pitkäaikaista sitoutumista kesäkadun konseptiin.

Ellei toisin päätetä, kokeilu loppuu vuonna 2024. Jos kesäkadun konseptia halutaan jatkaa vielä tulevina kesinä, on päätös siitä tehtävä mahdollisimman pian käytännön järjestelyjen mahdollistamiseksi.

Ensimmäiseksi tulee päättää Pohjoisesplanadin kesäkadun vakinaistamisesta. Tieto jokakesäisestä järjestelystä tuo ennakoitavuutta niin kaupungille kuin yrityksille ja auttaa alueen elinkeinoelämää varautumaan ja kehittämään omaa kesätoimintaa.

Toiseksi kävelykeskustan laajentamisen yhteydessä tehtävässä suunnittelussa tulisi valmistella vaihtoehtoa, jossa Pohjoisesplanadista tehtäisiin kokonaisuudessaan pysyvä kävelykatu.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Pohjoisesplanadista teh-

dään pysyvä kesäkatu, Esplanadien kokeilun kokemuksia hyödyntäen ja konseptia kehittäen.”

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 29.11.2024 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tia Salminen, projektinjohtaja: 09 310 33270
tia.salminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 19.06.2024 Haglund Mia Vakinaistetaan Pohjoisesplanadi kesäkaduksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano